

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ОПЕРАЦІЙ»

Компонента освітньої програми – обов'язкова (6 кредитів)

Освітньо-професійна програма	Інформаційні технології та управління проектами
Спеціальність	122 – Комп'ютерні науки
Галузь знань	12 – Інформаційні технології
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська / англійська (<i>за потреби</i>)
Профайл викладача	Кушнірчук Василь Йосипович, доцент, доцент кафедри математичного моделювання, https://mathmod.chnu.edu.ua/pro-nas/spivrobitnyky/kushnirchuk-vasyl-yosypovych/
Контактний тел.	+380372584880, +380509806189
E-mail:	v.kushnirchuk@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Google Classroom	https://classroom.google.com/u/0/c/ODc2NTU3NzI4NDg0?hl=uk
Консультації	згідно з розкладом

АНОТАЦІЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Процеси оптимізації лежать в основі будь-якої цілеспрямованої діяльності, пов'язаної з пошуком найкращих рішень за заданих обмежень. На практиці задачі оптимізації найчастіше виникають у технічних, економічних, управлінських та інформаційних системах і вимагають побудови математичних моделей, вибору ефективних обчислювальних методів їх розв'язання та аналізу отриманих результатів. Це є предметом дослідження операцій та теорії оптимізації. Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи і моделі оптимізації, алгоритми розв'язання задач лінійного, нелінійного, цілочисельного, дискретного програмування, багатокритеріальної оптимізації а також основні розділи дослідження операцій (теорія ігор, мережеве планування) з акцентом на їхню програмну реалізацію та використання сучасних обчислювальних засобів. Тому вивчення курсу „Методи оптимізації та дослідження операцій” здобувачами вищої освіти зі спеціальності „Комп'ютерні науки” є вельми актуальним. Дисципліна є базовою для майбутніх фахівців у галузі інформаційних технологій, розробки алгоритмів та систем прийняття рішень.

Метою викладання дисципліни є набуття здобувачами навичок і компетентностей, спрямованих на досягнення глобальних цілей сталого розвитку; формування у майбутніх фахівців з комп'ютерних наук системи знань та умінь з теорії і методів оптимізації, побудови математичних моделей оптимізаційних задач, вибору та програмної реалізації відповідних алгоритмів, аналізу обчислювальної складності та чутливості рішень, а також практичних навичок щодо використання сучасних програмних засобів і бібліотек для розв'язання задач дослідження операцій та обґрунтування оптимальних рішень у інформаційних системах.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

МОДУЛЬ 1. ЛІНІЙНЕ ПРОГРАМУВАННЯ	
Тема 1	Приклади задач лінійного програмування
Тема 2	Форми запису задач лінійного програмування
Тема 3	Властивості задач лінійного програмування
Тема 4	Симплексний метод розв'язування задач лінійного програмування
Тема 5	Двоїстість у лінійному програмуванні
МОДУЛЬ 2. СПЕЦІАЛЬНІ ЗАДАЧІ МЕТОДІВ ОПТИМІЗАЦІЇ	
Тема 6	Транспортна задача
Тема 7	Дискретне програмування
Тема 8	Елементи теорії матричних ігор
МОДУЛЬ 3. НЕЛІНІЙНЕ ПРОГРАМУВАННЯ	
Тема 9	Задачі одновимірної оптимізації
Тема 10	Класифікація задач нелінійного програмування
Тема 11	Задачі безумовної мінімізації
Тема 12	Задачі умовної мінімізації
МОДУЛЬ 4. БАГАТОКРИТЕРІАЛЬНА ОПТИМІЗАЦІЯ	
Тема 13	Ефективні оцінки і розв'язки
Тема 14	Умови оптимальності
Тема 15	Методи розв'язання багатокритеріальних задач

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Лекції, практичні заняття, тестування, аудиторне та дистанційне онлайн-навчання з використанням відеозаписів лекційних занять та систем Google Classroom та Google Meet.

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, пояснення, розповідь тощо);
- практичні методи (практичні заняття);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Види та форми контролю:

поточний контроль: усне опитування (фронтальне або вибіркове на лекціях і практичних заняттях); письмове опитування здобувача освіти (контрольні роботи, самостійна робота, тестування); захист індивідуальних практичних робіт;

підсумковий контроль – залік у 7 семестрі, екзамен (усний) у 8 семестрі.

Засоби оцінювання: вимірювання та фіксація рівня знань здобувачів освіти здійснюється за допомогою стобальної шкали оцінювання ECTS.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімального порогового рівня (50 балів) за результатом навчання.

Підсумкова оцінка, як показник результату вивчення навчальної дисципліни, є сумою балів, одержаних здобувачем вищої освіти на поточному контролі (з 60 балів) та підсумковому контролі (з 40 балів).

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yurii-fedkovycha/>
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha/>
- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenyi-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yurii-fedkovycha/>

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ *можуть визначатися* викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

<https://classroom.google.com/u/0/c/ODc2NTU3NzI4NDg0?hl=uk>
https://drive.google.com/drive/folders/1PWF8bsOY9O_k-dQwbFPMTisso9qajTGh-MVu8_KoTuu6XJAAJTLhuNUb2ptBPyCaxtidO6P
https://drive.google.com/drive/folders/1wHvEbv8duwaeDTp5RLFab-1NEzrE1a-3?usp=drive_link

[Покликання на робочу програму освітнього компонента](#)